

Jaarverslag 2018 Vogelwerkgroep Midden-Kennemerland

De leden

Het ledenaantal van de VWG is al jaren stabiel. In 2018, ons jubileumjaar, is er een kleine toename. Per eind 2018 telt de VWG 205 volwassen leden en 25 dubbelleden. Met de 15 Jeugdleden erbij zijn er dus 245 leden. De algemene ledenvergaderingen in De Kern op 11 april en 14 november trokken jammer genoeg slechts weinig leden: respectievelijk 23 en 18.

Het bestuur

Het bestuur bestond in 2018 uit Hans Stapersma (voorzitter), Renie van der Werf (penningmeester), Piet Admiraal, Micha de Heus en Hans Schekkerman. Arie Dekker (secretaris) was in 2018 statutair aftredend maar werd door de ALV van November herkozen. Het bestuur kwam 5 maal bijeen (01/03; 24/04; 13/06; 18/09 en 06/11). Onderwerpen die speciale aandacht kregen waren de AVG (Algemene Verordening Gegevensbescherming), de digitalisering van de Winterkoning en natuurlijk de jubileumfestiviteiten t.g.v. ons 60 jarig bestaan.

Het 60 jarig jubileum

De Vogelwerkgroep bestond 60 jaar. Een commissie bestaande uit Dick Dekker, Micha de Heus, Cees op den Velde, Klaas Pelgrim en Hans Stapersma heeft de festiviteiten rond het jubileum voorbereid en verdient alle lof van de leden. Het was een daverend jubileum dat vooral gericht was op niet-leden maar ook ruimte bood aan een gezellig onderling samenzijn. Er waren extra lezingen, een speciale jubileum uitgave van de Winterkoning, een cursus vogelherkenning (29 deelnemers; 22 excursies), een speciale door Micha de Heus samengestelde vogelquiz op de ALV van 11 april en een herziene uitgave van het groene boekje. Als klap op de vuurpijl was er het feest op 24 maart met in De Hoep een presentatie van schitterende vogelfoto's door Jan Castricum en een begeistertend betoog van Arjan Postma en aansluitend een gezellig feest in Johanna's Hof waarbij ook oude films en foto's werden vertoond. Tot slot was er de nieuwe permanente tentoonstelling van 7 banners die op drie locaties heeft gestaan.

Het Vogelringstation Castricum

Het jaar 2018 was een jaar waarin veel werd gevangen; in totaal 15.059 vogels, verdeeld over 130 soorten. Noemenswaardig zijn: Bladkoning (112), Cetti's Zanger (14), Grote Barmsijs (188), Bonte Strandloper (287), Struikrietzanger (7) en Zwartkop (3.409!). Nieuwe (onder)soorten voor onze vinkenbaan waren: Slobeend, Pijlstaart, IJslandse Grutto, IJslandse Kanoet en Nachtzwaluw. Nabij de ringbaan werd een hybride Fluit x Bergfluit gevangen, dit is bevestigd door DNA onderzoek (van een genomen veertje), deze hybride was nog nooit eerder in Nederland vastgesteld! Andere leuke soorten die lang niet jaarlijks gevangen worden waren Krakeend, Smient, Wintertaling (15!), Kuifeend (15!), Ransuil, Kerkuil, Raddes Boszanger, Veldrietzanger, Kleine Spotvogel en Siberische Braamsluiper (3). Het is dit jaar voor het eerst in de geschiedenis gelukt om gericht eenden te vangen; hiermee willen we bijdragen aan bijvoorbeeld vogelgriep-onderzoek. In oktober is in Nature Communications (door Rakhimberdiev et al.) een artikel verschenen over de trek, het opvetten en de timing van het broedseizoen van Rosse Grutto's. Hiervoor is gebruik gemaakt van gewichten van bij ons gevangen Rosse Grutto's gebruikt. Ook dit jaar hebben we weer veertjes verzameld voor het grootschalige DNA-onderzoek naar (onder)soorten van Tjiftjaf en Braamsluiper, aan een publicatie hierover wordt gewerkt. Daarnaast hebben we bloedmonsters van verschillende soorten verzameld voor het landelijke zoönose onderzoek.

De Winterkoning

De Winterkoning is ook in 2018 vier maal verschenen. De WiKo is de laatste jaren gemiddeld steeds dikker en daarmee duurder geworden, hetgeen samen met hogere verzendkosten duidelijk terugkomt in de begroting. Na een duidelijk positief signaal van de leden o.a. op beide ALV's van 2018, hebben we daarom besloten vanaf 1-1-2019 (deels) digitaal te gaan gedurende een overgangperiode 2019-2022. In het laatste kwartaal van 2018 konden we het aantal hard copy WiKo's al halveren. Voordelen van de digitale Winterkoning zijn legio: veel lagere kosten, foto's in kleur, werkende url's en betere terugzoekbaarheid.

Tellingen/waarnemingen

Leden van de VWG hebben ook in 2018 weer meegedaan aan broedvogelinventarisaties voor PWN en het Sovon BMP project en aan MUS-, PTT-, midwinter- en slaapplaatstellingen, alle georganiseerd door Sovon. Trektellers registreerden 208 uur aan zeetrek en 83 uur aan landtrek op de telposten bij Castricum aan Zee en in het Vogelduin. Losse waarnemingen uit het werkgebied, van in totaal 270 inheemse soorten en 12 exoten, werden door veel leden ingevoerd in waarneming.nl. In 2018 werd ook voortgang gemaakt met het naar waarneming.nl overbrengen van oude waarnemingen uit het kaartjesarchief. Dit zal begin 2019 zijn afgerond. Ook de vinkersgroep is begonnen met het invoeren van waarnemingen uit de logboeken.

Samenwerking/overleg met PWN

Het eind oktober 2017 hervatte overleg met PWN na de grote reorganisatie in het management, werd in 2018 gecontinueerd op kwartaal basis. De achterstand op alle dossiers werd zo in korte tijd ingelopen; daarom wordt het overleg vanaf 2019 weer op halfjaarlijkse basis voortgezet. Overleg betrof bekende dossiers inclusief Zeeweg, Strand, PAS, Zanderij, uitkijktoren Papenberg, etc. Overleg op operationeel niveau liep ook in 2018 uitstekend. Een lintje

verdient de PWN voor al haar hulp en bereidwilligheid rond het gebruik van de Hoep voor onze jubileum activiteiten: lezingen, de jubileum viering zelf, gebruik van faciliteiten voor de cursus Vogels Herkennen, maandenlange plaatsing van onze jubileum tentoonstelling, en bruikleen van opgezette vogels. Hulde en dank!

De werkgroepen

Lezingen en excursies

Er waren 5 lezingen in samenwerking met De Hoep (i.v.m. het jubileum 1 lezing extra), 3 op zaterdagmiddag en 2 op een doordeweekse avond. De Hoep had een flyer gemaakt en de commissie verzorgde de kopij voor de kranten. Er waren in totaal 268 bezoekers (gemiddeld 53 per lezing) waarvan 133 lid en 135 geen lid. Na de ALV in april hield Micha de Heus een prachtige quiz en na de ALV in november informeerden boswachters ons over de werkzaamheden in het PWN gebied. Er waren 8 dag- en 4 halve dagexcursies. Voor 1 dagexcursie werd bij vertrek een ander doel gekozen i.v.m. het weer. Er waren 2 ad hoc excursies, een avond- en een ochtendexcursie. De gemiddelde opkomst, inclusief de excursieleider was 8.85, iets lager dan in 2017. We hadden in mei een prachtige (krappe) weekexcursie naar de Elbe en Havelland met 13 deelnemers.

Publieksactiviteiten

Behalve met allerlei organisatorische en praktische zaken van het jubileum (zie apart hoofdstuk) deed de VWG mee aan de Nationale Vogelweek (12-21 mei) en Eurobirdwatch (6 oktober). Tijdens de Vogelweek werden – gecoördineerd door Cees Baart- door leden van de VWG een zestal excursies verzorgd waaraan 81 mensen deelnamen. Op de 25ste Eurobirdwatch werd door enkele VWG-leden aan de grote veldweg de vogeltrek geteld. In totaal werden 26 soorten geteld. De top-3 bestond uit Vink, Spreeuw en Graspieper die ruim 80% vormden van het totaal aantal getelde vogels van 8234. Er was een bescheiden belangstelling van het publiek.

Jongeren.

De deelname van de jongeren aan de excursies laat een gemiddelde van 8 tot 10 deelnemers zien. Op 31-12-2018 bestaat de Jeugdvogelclub uit 20 jeugdleden. We zijn daarmee met 5 jeugdleden gekrompen in vergelijking met 2017. Omdat er ieder jaar een bepaald verloop is, zijn we daarentegen blij met de komst van weer 4 enthousiaste goede vogelaars. De Jeugdvogelclub heeft een goede mix van jongens en meisjes. De werkgroep is uitgebreid met Piet Admiraal. Voor de PR hanteren we een tijdloze flyer. Het jaarprogramma staat op de website en wordt aan het begin van het seizoen naar de jongeren gemaild. Eén à twee 'winter'-excursies werden wederom in De Hoep georganiseerd. De jeugdvogelclub draait naar tevredenheid.

Ruimtelijke ordening

Weidevogelcompensatie fietspad Castricum-Akersloot. Het heeft zo'n 8 jaar geduurd maar in de loop van 2018 is de laatste compensatie gerealiseerd. Het omzetten van het beheerpakket voor de eerste ca 8 hectares naar eeuwigdurend zwaar weidevogelbeheer staat nog wel uit als laatste punt op de i.

Afslag A9. Ons voorstel voor betere compensatie eind 2017 is niet gehonoreerd. Samen met VWG Alkmaar e/o hebben we derhalve beroep aangetekend bij de RvS. Die heeft gemeld eerst te willen wachten op de uitspraak van het Europese Hof aangaande de Nederlandse PAS wetgeving. Die uitspraak is er in September gekomen en wordt nu landelijke bestudeerd door de RvS. Het project team heeft – bijzonder! - inmiddels haar PAS sommetjes overgedaan, nu met als (hoe is het mogelijk!) uitkomst: nul! Zij hebben inmiddels bij de RvS aangedrongen op hervatting van de beroepszaak. *Strand/strandplateau/Zeeweg.* Na veel geruchten in de 2^e helft van 2018, eindelijk een beslissing van HHNK over de (4+3) jaren durende zand-proef: mislukt, ofwel strandpaviljoens moeten westwaarts en uit elkaar in de NZ richting. Strijdig met Bestemmingsplan en Kustpact. Ook prikkelende uitspraken van de wethouder strand in de laatste OSC (november) – hij wil het Kustpact openbreken op een aantal punten inclusief een jaar-rond Sports-at-Sea en een tweede hotel op het strandplateau. 2019 wordt enerverender dan 2017 en 2018! Ons charme offensief van 2016-2018 heeft niets opgeleverd.

OBC. Het is niet gelukt ons jubileum op de agenda te krijgen van het OBC in 2018; het belang van de boeren ging voor. *Bomen&groen.* Er is contact geweest met de nieuwe wethouder "Groen" van de gemeente Castricum. Er zou worden gewerkt aan een nieuw beleidsplan maar met drie jaar vertraagde formele vaststelling van de lijst met bijzondere bomen waarvoor onder de nieuwe APV wel een kapvergunning voor nodig is krijgt voorrang. De in het vigerende beleidsplan genoemde "klankbordgroep" is nog steeds niet geformeerd.

Zanderij. Het burgerparticipatie experiment van Gemeente Castricum in 2017 om te komen tot een door allen gedragen Kadernota Zanderij heeft net voor de Gemeenteraadsverkiezingen een goedge-keurde Hoofdlijnennota opgeleverd. Na de verkiezingen is de Zanderij discussie volledig stil gevallen.

Maisberaad. Er is in 2018 niet geadviseerd.

Zonneweide. Ondanks een positief advies van de VWG over een locatie voor een zonneweide komt daar geen toestemming voor van de Provincie. Ook bij een tweede locatie werkt de Provincie niet mee. In beide gevallen zou het gaan om weidevogelleefgebied terwijl dat een papieren werkelijkheid is, op beide locaties zijn geen weidevogels aanwezig.

Opstel terrein ProRail. De plek voor het geplande opstel terrein is eind 2018 ineens weer ter discussie.

Bestemmingsplannen en projecten. De VWG heeft ingesproken op het finale ontwerp BP WzZ. Grootste zorg is de enorm hoge stikstof depositie in het direct naastliggende NHD. De VWG blijft waakzaam tav een mogelijk fietspad rondom De Woude, evenals op een aantal andere kritische plaatsen en projectplannen.

Slechtvalken

Op 5 januari de beide Slechtvalken voor het eerst op de gashouder bij tata Steel zien zitten en vanaf 12 maart de eerste paringen gezien. Vermoedelijk was het legsel in de derde week van maart compleet maar omdat de gashouder niet toegankelijk was kon dat pas op 28 maart worden gecontroleerd, toen lager er 4 eieren in de kast. Hiervan zijn er 3 uitgekomen en op 22 mei zijn de drie vrouwtjes geringd, het niet uitgekomen ei werd niet meer aangetroffen. Rond 12 juni zijn de jongen uitgevlogen en daarna nog regelmatig gezien. Een succesvol seizoen zonder "vreemde" valken die de zaak verstoorden.

Bosuilen

In 2017 telde Arend de Jong nog 53 territoria (3 meer dan in 2016; in 2018 werden maar liefst 69 territoria vastgesteld.

Kerk- en Steenuilen

In augustus bestond de Kerk- en Steenuilenwerkgroep 10 jaar. Dit jaar waren er in de 35 kasten in het werkgebied van de VVG in totaal 7 broedsels waarvan er 2 mislukten. In totaal vlogen er 18 jongen uit. In de voorgaande 10 jaar werden gemiddeld 4,7 broedsels vastgesteld, variërend van 2 tot 6 en vlogen er gemiddeld 16,9 jongen uit, laagste aantal was 7 en hoogste 26. Het jaar 2018 was dus bovengemiddeld goed. De 13 Steenuilenkasten leverden helaas geen broedgevallen op. Wel is er op 21 maart een exemplaar gezien op het Tata terrein.

Roofvogels

In 2018 werd het duingebied tussen Wijk aan Zee en Camperduin voor de 24^e keer onderzocht op broedgevallen van dagroofvogels. Deze worden hierna gegeven, met tussen haakjes het aantal van voorgaand jaar.

Voor de *Wespendief* werden vijf (6) territoria vastgesteld. Er waren twee (2) succesvolle broedgevallen in Bakkum en Bergen, waar tenminste drie (3) jongen uitvlogen. In beide gevallen werd het nest niet gevonden.

Van de *Havik* was het aantal territoria in het hele onderzoeksgebied 20 (21). Er waren 18 (19) nesten waarvan 14 (14) succesvol met minimaal 31 (30) uitgevlogen jongen.

De *Sperwer* had in het hele onderzoeksgebied negen territoria (9). Dit jaar waren er zeven (8) nesten waarvan vijf (3) succesvol met tenminste twaalf (13) uitgevlogen jongen.

Van de *Buizerd* was het aantal territoria in het hele onderzoeksgebied 47 (52). Er werden 31 (45) nesten gevonden waarvan 23 (39) succesvol met 40 (81) uitgevlogen jongen. Zeer bijzonder was een nest in Bakkum waar maar liefst zes jongen werden geringd! Waarschijnlijk waren hier twee vrouwtjes bij betrokken. Extra bijzonder was dat alle zes de jongen zijn uitgevlogen. Dat is, voor zover ons bekend, nooit eerder gebeurd in Nederland.

Van de *Torenvalk* werden 15 (9) territoria vastgesteld. Er waren twee nestkasten bezet waarvan één succesvol met minimaal drie uitgevlogen jongen.

Van de *Boomvalk* werden vier (5) jachtterritoria vastgesteld. Er was één mislukt broedgeval in Marquette (Heemskerk).

Er werden dit jaar weer geen territoria vastgesteld van de *Bruine Kiekendief* en de *Blauwe Kiekendief*.

IJsvogels

In de ledenvergaderingen is het al enige keren ter sprake gekomen, 2018 was een dramatisch jaar voor de IJsvogel. De korte maar strenge vorstperiode eind februari maakte dat er landelijk slechts gemiddeld 30% van de IJsvogelpopulatie de vorst had overleefd. In ons werkgebied was het zelfs nog minder, we hadden het afgelopen jaar nog maar 1 broedpaar over. Terwijl het jaar ervoor we nog op 8 broedparen zaten.

Dat ene broedpaar heeft dit jaar 3 jongen voortgebracht. Ondanks de regelmatige verstoring van fotografen die vòòr de broedwand, op +/- 3 meter afstand, de IJsvogel aan het fotograferen waren.

Ondertussen worden er al weer meerdere IJsvogels gezien in ons gebied dus we gaan er vanuit dat we volgend jaar weer een vooruitgang in het aantal broedparen krijgen.

Jammer dat het zo gelopen is, mede omdat we dit jaar een IJsvogelkubus hebben geplaatst, met subsidie van het IJsvogelfonds van de nationale postcode loterij. Deze heeft dit jaar geen bezoek gehad van IJsvogels, we hopen dat het dit jaar wel gaat lukken.

Grote Zilverreigers

De slaapplaatstellingen van Grote Zilverreigers op 18 februari, 18 oktober en 18 december leverden respectievelijk 95, 59 en 72 vogels op; fiks meer dan vorig jaar toen er respectievelijk 32, 13 en 44 werden geteld.